

Checklist voor het veilig werken met een steenkraan

In Nederland zijn er gelukkig veel korenmolens die actief malen. Het scherp van de maalstenen is dan ook een met regelmaat terugkerende activiteit op molens. De steenkraan is het bewezen hefwerktuig dat hiervoor traditioneel gebruikt wordt. Maar het werken met een steenkraan kan door ouderdom of ondeskundig gebruik ernstige veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Soms zijn er wijzigingen aan de steenkraan aangebracht of is er sprake van slijtage aan één van de onderdelen. Dit kan de kraan tot een gevaarlijk werktuig maken.

Daarom adviseren wij deze checklist voor het gebruik van de steenkraan in acht te nemen. Voor maatregelen vooraf en de inspectie van de steenkraan zelf (fase 1 & fase 2) is dat een verantwoordelijkheid van de moleneigenaar. Uiteraard kan deze dit samen met de molenaar uitvoeren, bijvoorbeeld tegelijk met het uitvoeren van de RI&E voor Molens. Indien deskundigheid op deze punten ontbreekt, vraag dan uw molenadviseur, monumentenwacht of molenmaker de inspectie voor u uit te voeren.

Aandachtspunten voor het werken met de steenkraan (fase 3) zijn ook in deze visualisatie opgenomen. Dit zijn taken van de molenaar.

Indien de steenkraan niet aan deze checklist voldoet, is het mogelijk zeer risicovol deze te gebruiken! Overweeg de steenkraan te herstellen door een deskundige of laat deze vervangen. De oude steenkraan kan, als deze van historische waarde is, museaal worden opgeslagen in de molen.

FASE 1

Maatregelen vooraf Checklist voor eigenaar en molenaar

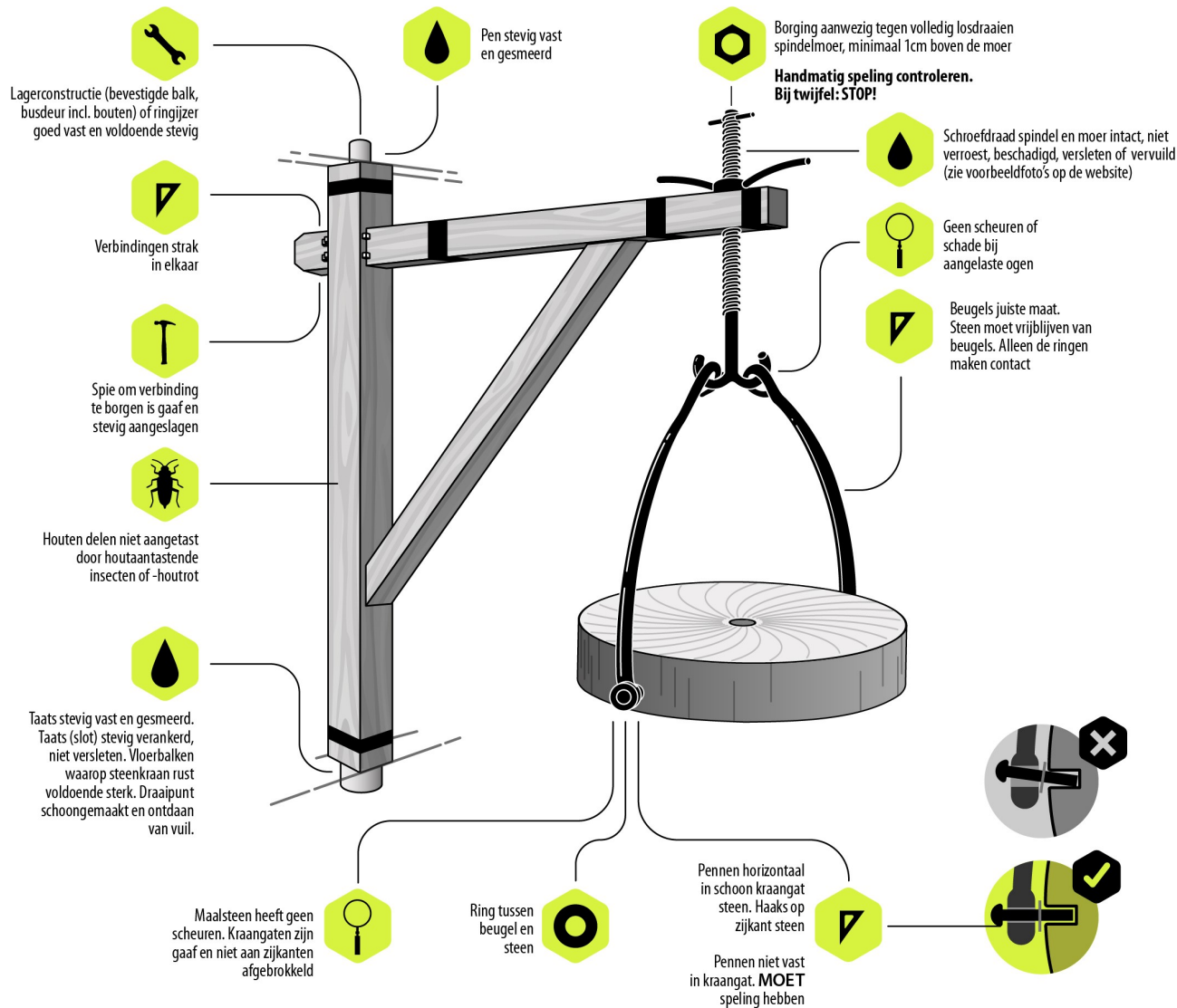
CHECK	CONTROLEPUNTEN	TOELICHTING
	Molenaar(s) geoefend in gebruik?	Indien onervaren, vraag assistentie van ervaren molenaar
	Tenminste 2 molenaars aanwezig?	Gevaarlijke werkzaamheden worden door minimaal 2 personen uitgevoerd
	Calamiteitenplan beschikbaar?	Bij gevaarlijke activiteiten is het verstandig een up-to-date calamiteitenplan beschikbaar te hebben. Zie ook: Checklisten calamiteiten
	Veilige kleding en schoeisel?	Geen loshangende kledingonderdelen, die bekneld kunnen raken. Veiligheidsschoenen dragen.
	Procedure doorgesproken?	Openleggen stenen gebeurt niet vaak. Doorspreken van procedure is belangrijk om iedereen te betrekken bij de activiteit. Zie onderstaande "Aandachtspunten bij hijsen"
	Werkgebied schoon en vrij van obstakels? Onderdelen en alle toebehoren aan de kant?	Dit voorkomt struikelgevaar en uitglijden tijdens de werkzaamheden.
	Benodigde materialen gereed gelegd?	Denk aan hijstakels, harpen, stophout, touwwerk. Extra takel om steenspil of looper zijdelings weg te kunnen trekken.
	Opgeladen telefoon beschikbaar?	Voor het waarschuwen hulpdiensten in geval van calamiteit.
	Positie voor steenspil en looper bepaald?	Vooraf bepalen van positie voorkomt discussie tijdens het hijsen. Bij voorkeur worden steenspil en looper plat neergelegd. Indien steenspil opgehangen wordt, dubbel borgen. Staande looper eveneens dubbel borgen tegen omvallen.

FASE 2

De inspectie Checklist voor eigenaar en molenaar

CHECK	CONTROLEPUNTEN	TOELICHTING
	Steenkraan geïnspecteerd?	De technische staat steenkraan moet goed zijn.
	Bevindt het hijsmateriaal en ophanging van de steenspil zich in goede staat?	De steenspil is niet zonder hulpmiddelen te verwijderen. De hijsmiddelen en de bevestigingspunten moeten in goede conditie zijn. Wanneer de spil niet kan worden neergelegd, moet deze dubbel worden geborgd.
	Is de steenkraan gewijzigd, verbouwd of beschadigd?	Sommige steenkranen zijn ooit aangepast, gescheurd of beschadigd geraakt. Wanneer de kraan nog origineel is, overweeg de oude op te slaan en een nieuwe na te maken voor veilig gebruik. Let extra op of dit de steenkraan heeft verzwakt.
	Alle stroppen, bouten en moeren vast en sterk aangehaald?	Op de steenkraan zijn verschillende stroppen en bouten aanwezig. Het is van belang dat bouten en moeren strak zijn aangehaald en stroppen stevig zijn bevestigd.

FASE 3

Aandachtspunten voor het werken Checklist voor molenaar

CHECK	CONTROLEPUNTEN	TOELICHTING
	Molen stilgezet en geborgd?	Voorkomt dat aandacht van molenaar verdeeld moet worden.
	Werkgebied onder het hijsgebied van de steenkraan afgezet?	Bij gevaarlijke werkzaamheden dienen geen overbodige mensen aanwezig te zijn.
	Molen gesloten voor bezoekers?	Dit is met name van belang als de maalzolder niet op de begane grond is. Het voorkomt dat mensen onder een hangende maalsteen doorlopen.

Bij los hijsen steenspil aan 1 oog, let op beweging direct na loskomen uit rij;

Bij neerleggen steenspil, plankje onder het klauwijzer;

Bij draaien steenkraan alleen duwen;

Bij draaien steen alleen tillen;

Nooit onder de steen begeven, ook geen ledematen

Blijf naast de steenkraan, niet ervoor of erachter;

Bij omhoog draaien, gebruik moer; draaien van de steen bij een vastgezette moer moet voorkomen worden;

Voorkom dat looper hard op ligger klappt tijdens opdraaien, gebruik stophout (plankjes/balken).

